

REWOLUCJA PRZEMYSŁOWA W ANGLII

Rewolucja – gwałtowna zmiana jakościowa, powodująca przejście z jednego stadium rozwoju w drugie. proces szybkich i głębokich zmian, dotyczących ustroju społecznego, gospodarczego i politycznego

Rewolucja przemysłowa – proces gwałtownych przemian dotyczących gospodarki, stosunków społecznych i politycznych w Anglii w XVIII w. Przejście od produkcji manufakturowej (opartej na produkcji ręcznej) do przemysłu zmechanizowanego, maszynowego, który umożliwił produkcję masową.

1. Przyczyny wykształcenia się w Anglii rewolucji przemysłowej

- w Anglii było bardzo mało ograniczeń feudalnych, które hamowałyby rozwój gospodarczy
- na skutek wypraw geograficznych w Anglii istniała wystarczająca ilość kapitału, którą można było zainwestować
- na skutek groźby wielu chłopów straciło ziemię i stali się tanią siłą roboczą; mogli podjąć się pracy najemnej
- ziemia, manufaktury i banki należały do właścicieli prywatnych
- w XVIII w. doszło do eksplozji demograficznej, istniał więc potencjalny rynek zbytu na towary angielskie
- wraz ze zwiększaniem się liczby ludności rozwijały się miasta
- również kolonie angielskie stanowiły potencjalny rynek zbytu; były także bazą surowcową, która dostarczała głównie bawełny
- rozwój handlu morskiego
- purytanizm – etos pracy, potępienie marnotrawstwa
- **rewolucja agrarna** – polegała na komasacji ziemi przez wielkich właścicieli (lordów), którzy oddawali ją w ręce farmerów (dzierżawa). Gospodarstwa farmerskie były nastawione na masową produkcję i sprzedaż żywności. Pracowali w nich najemni robotnicy rolni. Farmerzy mieli dosyć funduszy by inwestować w swoje gospodarstwa, stosować nowoczesne maszyny rolnicze. Skutkiem była: nadwyżka żywności., urbanizacja – ludność miejska otrzymuje wystarczającą ilość żywności, duża ilość bezrolnych chłopów, którzy poszukują pracy

2. Innowacje techniczne z XVIII w., które w znaczny sposób wpłynęły na rozwój gospodarczy

Innowacja techniczna	Twórca	Wpływ jaki wywarła na rozwój gospodarczy
1733 – wprowadzenie latającego czółenka do warsztatu tkackiego	John Kay	Wynalazki te przyczyniły się do powstania fabryk przędzalniczych i tkackich, w których tkaniny powstawały dzięki pracy maszyn. Można było maszynami zastąpić pracę kilkudziesięciu ludzi. To przyczyniło się do umasowienia produkcji
1775 – maszyna przędzalnicza o napędzie wodnym	Richard Arkwright	
1785 – mechaniczne krosno	Edmund Cartwright	
1769 – maszyna parowa	Jamek Watt	Zapoczątkowała powstanie niezależnego od natury (woda) źródła energii
1735 – zastosowano koks do wytopu żelaza	Abraham Cort	Zwiększenie temperatury pieców umożliwiło wytop surówki lepszej jakości
1803 – pierwszy statek parowy	Robert Fulton	Nowe środki transportu pozwalały szybciej się przemieszczać; nie miały na nie wpływu siły natury (np. wiatr czy głód)
1814 – pierwszy parowóz	Georgie Stevenson	

3. W Anglii w drugiej połowie XVIII w. rozwinął się przemysł:

- ciężki – wydobywczy (węgiel i ruda żelaza), hutniczy (produkcja stali)
- lekki – włókienniczy (produkcja tkanin bawełnianych i wełnianych)

4. Skutki rewolucji przemysłowej

a) polityczne

- Anglia dzięki powstaniu fabryk stała się pierwszą i największą przemysłową potęgą świata – w XIX w. dało jej to pierwszeństwo wśród potęg kolonialnych
- Anglia była pierwszym państwem o ugruntowanym ustroju monarchii parlamentarnej, w którym decydujące znaczenie miał parlament pochodzący z wyboru i burżuazja, a rola monarchy i feudałów została znacznie ograniczona

b) gospodarcze

- Londyn stał się dystrybutorem towarów kolonialnych (pochodzących z kolonii)
- rozwój urbanizacji – powstanie nowych i rozwój starych miast. M.in. rozwinął się Liverpool i Manchester, w których prężnie rozwijał się przemysł – stały się one centrami przemysłowymi
- rozwój komunikacji dzięki zastosowaniu maszyny parowej – powstają parostatki (1808) i pierwszy parowóz (1818) – otwarto pierwszą linię kolejową

c) społeczne

- migracje wewnętrzne ze wsi do miast w poszukiwaniu pracy
- migracje zewnętrzne – do kolonii
- bunt przeciwko maszynom – niszczone maszyny, które oskarżano o to, że zabierają ludziom pracę (tym w manufakturach). Oprócz tego pracownikom w fabryce płacono dużo mniej niż pracownikom w manufakturach
- wytworzył się proletariat (robotniczy wielko przemysłowi), który w XIX w. będzie walczył o polepszenie swojego bytu i warunków pracy (obędzie walczył o ustawodawstwo socjalne). Da on początek nowym ruchom społecznym – związkom zawodowym i partiom politycznym.

5. Główne założenia liberalizmu ekonomicznego

Nazwa idei ekonomicznej	Twórca	Założenia
Liberalizm ekonomiczny	Adam Smith	Państwo i inne organizacje gospodarcze i polityczne nie powinny ingerować w stosunki gospodarcze, lecz pozostawić wszystkim jednostkom gospodarującym pełną swobodę działania, zgodnie z ich własnymi interesami